

Josef

(aneb O důvěře)

Narození Ježíše Krista se událo takto: Jeho matka Marie byla zasnoubena Josefovi, ale předtím, než se vzali, se ukázalo, že je těhotná z Ducha svatého. Její muž Josef byl spravedlivý, a protože ji nechtěl veřejně zostudit, rozhodl se, že se s ní rozejde v tichosti. Když však o tom přemýšlel, hle, ve snu se mu ukázal Hospodinův anděl a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se vzít si Marii za manželku, neboť to, co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš, neboť on zachrání svůj lid od jejich hříchů.“

Evangelium podle Matouše

Tesař Josef stál u svého díla a s radostí v srdci otesával dlouhé, silné trámy. Za několik dní si pro ně přijede zákazník a práce musí být hotova. I když teprve začínal, měl již pověst mistra svého oboru a o práci neměl nouzi. Proto si také mohl najmout tak prostornou dílnu uprostřed města, všem nablízku. V tomto městě se mu skutečně zalíbilo. Má zde již mnoho přátel, kteří

si ho váží pro jeho zbožnost a pracovitost, ale Nazaret je i jinak příjemné místo k životu.

Vůbec se mu poslední dobou všechno daří. Zasnoubil se nedávno s překrásnou dívkou Miriam, kterou již dlouho miloval, ale znáte to. Práce je přednější. Jestliže má pro svou rodinu něco nahospodařit, nemůže tak velkou zakázku, kterou přibližně v té době dostal, odmítnout. Když přijde domů, je po celodenní práci tak unavený, že po krátkém odpočinku okamžitě usne. Jak by ne! Vždyť je na celou práci jen a jen sám. Žádné pomocníky prozatím zaplatit nemůže.

„Ještěže moje Miriam je tak zbožná, že to všechno s úsměvem, který je vlastní jen jí, přechází,“ říká si Josef, „kdepak jiné mladé ženy. Myslím, že mě má stejně ráda jako já ji, a po tom jsem vždy toužil.“

Najednou má ale pocit, že není v dílně sám. Jeho Miriam sedí na kládě opodál a s úsměvem pozoruje Josefovou práci. Vešla tak tiše, že vůbec netuší, jak je tu dlouho, ale koneckonců, to přece nevadí. Vždy mu v tuto dobu nosí jídlo, aby druhou část dne při tak těžké práci nehladověl.

„Včera se vrátila z návštěvy u své příbuzné, ctihodné paní Alžběty, ženy kněze Zachariáše. Toho, který před časem tak záhadně ztratil hlas. Měl v chrámu nějaké vidění, či co. Šla jí asi v jejím životním soužení také tro-

chu potěšit. Po návratu ale zářila jako anděl a chtěla mi hned něco důležitého říct, v těch ženských se člověk jen těžko vyzná,“ zamyslel se Josef. „Znáte to, ale se mnou zase nebyla řeč. Jen začala, usnul jsem jako pařez.“

Josef se posadil vedle své milované ženy, která mezitím vyndala z uzlíčku jeho oblíbené chlebové plac-ky, misku oliv a podala mu džbánec vína. Vždyť už bylo na čase!

„Včera jsi mi ale chtěla něco důležitého říci.“

„Ano, Josefe, chtěla. Proto jsem byla navštívit svou příbuznou Alžbětu, abych se poradila, jak to mám udělat.“

„Proč? Co mi řekneš, nebo neřekneš je jen a jen naše věc,“ odvětil Josef.

„Josefe, víš dobře, že pro samou práci jsme spolu ještě nebyli, a přesto se udály některé věci, o kterých musíš vědět.“

Josef odložil jídlo a zpozorněl. Dramatický tón jeho ženy se mu zdál podezřelý, a tak s napětím očeká- val, co bude následovat.

„Před nějakým časem se mi stalo něco velice po- divného. Měla jsem zjevení. Navštívil mě anděl a řekl:

Bud' požehnána, milostí zahrnutá, Pán s tebou. Velice jsem se podivila, co takový pozdrav znamená, a on odpověděl Neboj se, Miriam, vždyť jsi našla milost u Pána.

Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Jehošua. Ten bude veliký a bude nazýván synem Nejvyššího. Otázala jsem se anděla: Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?

On mi však odpověděl: *Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní, proto i tvé dítě bude svaté a bude nazýváno Syn Boží. Hle, i tvá příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a již je v šestém měsíci, ač se o ní říkalo, že je neplodná. Můj milý Josefe, bytost, která se mi zjevila, byla tak úžasná, tak nadpozemská, že jsem nenašla nejmenší odvahu zpochybnit jediné její slovo. Řekla jsem jen: Jsem služebnice Páně, staň se mi podle tvého slova.*

To, co mi ta bytost řekla, mi však nedávalo spát. Opravdu jsem nevěděla, jak ti to mám říci. A potom, proč zrovna mě by se mělo dostat takového povýšení a vyznamenání. Vzpomněla jsem si ale, že anděl mluvil o Alžbětě, která prý má být v šestém měsíci, a rozhodla jsem se, že ji navštívím. K mému velkému překvapení Alžběta skutečně je v šestém měsíci a nejen to. Hned jak jsem Alžbětu pozdravila, odpověděla mi tato moudrá žena: *Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný*

plod tvého těla. Jak to, že ke mně přichází matka mého Pána?

Josefe, od té chvíle zvláště silně cítím, že se v mém těle něco zvláštního děje. To, co říkal anděl, je určitě pravda, jsem těhotná a nemohu to před tebou déle tajit. Neměla jsem však žádného jiného muže, stejně jako jsme ani my nebyli spolu.“

Tesař Josef byl již chvíli bledý jako stěna. Zdálo se, že to hlavní, na co spoléhal a pro co tak usilovně pracoval, je v troskách.

„Tak anděl, říkáš,“ procedil mezi zuby po značné chvíli.

„Ano, anděl,“ odpověděla klidně Miriam.

„A viděl ho ještě někdo jiný?“ zeptal se trochu zlostně s nádechem ironie Josef.

„A proč by ho měl vidět ještě někdo jiný?“ zeptala se nechápavě Miriam.

„No, třeba proto, aby mohl dosvědčit to, co mi tu říkáš.“

„Ale Josefe, já přece ...“

„To jsi mi neměla dělat, má milá. To jsi mi neměla dělat. Bereš mi to hlavní, na co jsem spoléhal. Co mi teď zbývá? To opravdu nevím.“

„Ale Josefe, já ti přece nelžu. Nikdy by mne napadlo, že právě ty, člověk tak zbožný, nebudeš mít pochopení pro věci duchovní.“

„Pro věci duchovní pochopení skutečně mám.“

Se zjevnou ironií však dodal: „Jen nemohu pochopit, proč Duch svatý nenechá na pokoji tělo mé milované ženy.“

Josef se třásl po celém těle. Bylo zcela jasné, že to, co mu právě sdělila Miriam, ho rozrušilo natolik, že není v tuto chvíli schopen soustředit se na jakoukoli práci. Její verzi o Duchu svatém příliš nevěřil. Že by ji svedl nějaký šikovný kouzelník? I o takových občas slyšel. Miriam je přece jen překrásná žena. Na druhou stranu, nikdy mu nelhala. Jedna pochybnost střídala druhou.

Najednou zatnul svou sekeru vši silou do trámu a zvolal: „Odcházím!“ A než Miriam stačila cokoli podniknout, byl pryč.

Josef se vyřítit ze své dílny a utíkal téměř prázdnými uličkami poledního Nazaretu ke svému dobrému

příteli a rádci, kterým byl místní rabín. Byl to starý moudrý muž, který už hodně viděl a zažil a který byl velkým znalcem a milovníkem knih. Když Josef zaklepal, otevřela mu rabínova žena Sára. Okamžitě postřehla, že něco není tak, jak má být.

„Co je s tebou, Josefe?“ zeptala se naléhavě. „Nic, opravdu nic se mnou není, jen bych co nejdřív potřeboval mluvit s rabínem, to je vše.“

Sára pochopila, že se asi nic dalšího nedozví, a řekla: „Rabi je na modlitbách, počkej, zeptám se.“

Netrvalo dlouho a byla zpět. „Rabi tě očekává,“ dodala tiše a zmizela v domě.

Tesař Josef vstoupil do místnosti, kde jeho přítel obvykle přijímal návštěvy. Byl to statný muž, husté bílé vlasy mu splývaly až na ramena a jeho mohutný vous vzbuzoval skutečný respekt. Svalnaté tělo prozrazovalo, že se celý život živil stejným řemeslem jako Josef. Proto ho však lidé nevyhledávali. Byl to skutečný znalec Zákona, který dovedl téměř každému, kdo se na něj obrátil, poradit.

Rabi Izák těm, kteří mu naslouchali, trpělivě vysvětloval, že moudrost spočívá v pochopení, že lidský život je utkán i ze souvislostí, které zdaleka překračují běžné lidské chápání.

I takové souvislosti je milostí Nejvyššího, Jeho Jméno budiž pochváleno, sice možné poznat, ale na první pohled v žádném případě rozpoznatelné nejsou.

„Pojď dál, Josefe,“ pokynul laskavým tónem rabi Izák.

„Rebe, stalo se něco strašlivého. Moje žena Miriam je těhotná, jenže my jsme spolu zatím vůbec nebyli. Já stále pracuji na té velké zakázce a večer jsem k smrti unavený, vždyť víš. Myslel jsem, že to chápe. A teď tohle.

Jenže ona tvrdí, že je to z Ducha svatého, ale mně se to nějak nezdá. Nikdy mi však nelhala, vůbec nevím, co mám dělat.“

A potom rabínovi podrobně vylíčil, co se vlastně stalo.

Moudrý Izák pozorně naslouchal a potom řekl: „Josefe, možná, že tě to udiví, ale o takovém případě neslyším poprvé.“ Josef vytřeštil oči a Izák pokračoval: „Ve starých spisech se vyskytují zmínky o takových případech. Je to ale jen těžko uvěřitelné. Na to, co je třeba v takovém případě dělat, se mě však ještě nikdo nezeptal.“

„A koho se mám zeptat na radu, rabi?“

„No, přece mě,“ řekl s úsměvem moudrý Izák. „Proto tady přece jsem. Josefe, říkáš, že ti tvoje Miriam nikdy nelhala.“

„No, právě,“ přisvědčil ochotně Josef.

„Já i moje žena Sára ji známe velmi dlouhou dobu. Že by lhala, to se mi nějak nezdá. Myslíš, že bys to nepoznal?“

„Já nevím, rebe, já nevím!“ vykřikl zoufalý Josef.

„Něco mě napadá,“ navrhl moudrý Izák, „pošlu za ní svou Sáru, i kdyby Miriam dokázala obelstít nás, Sáru neobelstí.“

Rabi Izák odešel za svou ženou, řekl, o co se jedná, a požádal ji o pomoc. Sára neváhala a hned se pustila do díla.

„Josefe, než přijde Sára, půjdeme poprosit Nejvyššího, Jeho Jméno budiž pochváleno, aby se nad námi slitoval,“ rozhodl moudrý rabi, „stejně jsi mě vyrušil na modlitbách.“

Takovému příkazu nebylo možné odporovat. Ani to netrvalo dlouho a paní Sára byla zpět. Pro Josefa

však bylo takové čekání nekonečné. Sára beze slova přikročila k rabimu a oba někam odešli. Za chvíli se moudrý Izák vrátil a řekl: „Josefe, ani moje žena si nemyslí, že by Miriam lhala.“

„To je opravdu zvláštní,“ řekl bezradně Josef.

„No nic, Josefe, pravda vyplave na povrch, chce to jen čas. A není nic horšího než ublížit nevinnému člověku, to si pamatuj, zvláště je-li to tak hodný člověk, jako je tvoje Miriam. Víím, jak ti je, ale zatím nic nepodnikej a vyčkej věci příštích. Rovněž s ní fyzicky neobcuj, práce, jak říkáš, máš dost, a když jsi to vydržel tak dlouho, tak to ještě nějakou dobu vydržíš.“

Miriam ho přivítala se stejnou laskavostí jako jindy, vždyť mluvila se Sárrou a dobře věděla, co Josefovu duši tolik zneklidnilo. „Rozumím ti, Josefe, ale tak jako já důvěřuji Pánu, důvěřuj alespoň trochu ty mně,“ poprosila téměř zoufale milovaná žena svého muže, „já skutečně nevím, jak ti dokázat, že mluvím pravdu.“

„Má milá, ani nevíš, jak bych ti rád uvěřil, už kvůli klidu ve své duši. Ale po pravdě řečeno, zatím mi to nějak nejde. Poslechnu tedy moudrého Izáka a udělám to, co mi radil. Zatím mezi námi zůstane vše tak, jak je, a čas vše vyjeví.“

„Jsi moudrý muž, Josefe, věděla jsem, že to nemůže jinak dopadnout.“

„Ty jsi to věděla?“ zeptal se nevěřičně Josef.

„Vždyť anděl Páně mi řekl, že se nemám ničeho bát, že o mne bude postaráno, a co může být větším důkazem, než právě tvé moudré rozhodnutí?“

Té noci Josef dlouho nemohl usnout. Snad, že nepracoval tak dlouho jako jindy, snad proto, že ho slova Miriam o andělovi a jeho moudrém rozhodnutí opět rozčílila. Zuřil. „Tak ona s tím andělem nepřestane,“ říkal si v duchu, „ale já víím, co udělám, já jí prostě ráno dám v tichosti propouštěcí glejt a bude to.“ Toto rozčilování Josefa tak vyčerpalo, že najednou ničeho nic usnul. A zdál se mu zajímavý sen. Ve snu se mu zjevila krásná zářivá bytost a řekla: „*Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Miriam, svou manželku, neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Jehošua. To všechno se stalo, aby se naplnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emmanuel, tj. v překladu Bůh s námi.*“

Když se ráno Josef probudil, cítil se velice unaven a měl pocit, že se mu zdál mimořádně důležitý sen. Nemohl si ale na nic vzpomenout. Věděl jen, že se jednalo o jeho ženu a že to nějak souviselo s jeho včerejším roz-

hovorem s moudrým Izákem, jinak vůbec nic. Dlouho se tím tedy netrápil, rychle se umyl a spěchal do dílny. Stejně už včera dost času zameškal a během několika dnů musí práci dokončit.

Josef úspěšně dokončil onu velkou zakázku a po ní další a další. Byl váženým člověkem a úspěšným tesařem, ale klid jeho duše stále nepřicházel. Jen rabi Izák a jeho žena Sára věděli, proč tomu tak je. Jeho žena Miriam již byla v pokročilém stádiu těhotenství, když přišlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. Také Josef se vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, protože byl z rodu Davidova, aby se dal zapsat s Miriam, která mu byla zasnoubena a čekala dítě.

Ve městě ale již bylo všude plno, přišli pozdě. Ani drahé, ani levné ubytování nebylo nikde k máni. Miriam pomalu umdlěla, v jejím stavu také nebylo divu. Josef znal dobře své rodné město, a proto rychle rozhodl, že se zeptají někde na okraji, tam snad budou mít větší štěstí. Zastavili u jednoho většího domu a zakleпали. Přišla otevřít služebná. Josef jí sdělil svou prosbu a služka rychle odpověděla: „Myslím, že to nepůjde, pane, ale zavolám svou paní.“

„Paní Ráchel, u vrat stojí poutníci a potřebují s vámi mluvit.“ Za chvíli se z domu ozvalo: „Vždyť víš,

že žádné poutníky už nepřijímáme.“ Služka však odpověděla: „Ale tohle je zvláštní případ, měla byste se jít podívat.“

Netrvalo dlouho a u vrat se objevila paní domu. Služka beze slov ukázala na Miriam, která na tom opravdu již nebyla dobře. „Á, jéje, vždyť už to začíná, to nevidíte? Normálně vás ubytovat nemůžeme, ale na zahradě máme chlév, tam se můžete zatím uchýlit. Pomozte přece své ženě, odveďte ta zvířata a potom někam zmizte, tohle není nic pro chlapy!“ rozhodla paní domu.

Josef byl paní Ráchel vlastně vděčen. Tohle asi skutečně není nic pro chlapy. . . Náhle si uvědomil, že má opravdu velkou žízeň, vždyť téměř celý den nic nepil. A rozhodl se to ihned napravit. Dobré víno po tak těžkém dnu nemůže nikomu uškodit. I když bylo hodně pozdě, neměl v domě stání, koneckonců stejně ho vyhodili. Půjde se projít do přírody, vždyť je na kraji města. Usedl do trávy a pozoroval překrásnou oblohu. Této zálibě se věnoval již od dětství. Ale najednou se stalo něco zvláštního. Jedna hvězda na obloze se začala z ničeho nic zvětšovat, k ní se začaly přidávat jakési podivné zlaté vlasy, a to vše se pohybuje jakoby k domu, kde byli s Miriam ubytováni.

A najednou se ozval hlas: „Úžasné, že?“

„Úžasné!“ odpověděl Josef zasněně. Když vtom si náhle uvědomil, že vedle něj někdo sedí. Otočil se a uviděl jakéhosi pastýře s berlou a vedle něj několik oveček.

„To není obyčejná hvězda, ta vítá na svět Syna Božího, který se právě narodil tvé ženě Miriam.“

Josef sebou prudce trhnul a zařval: „Co ty o tom víš?“

„Hodně, já jsem ten anděl, který jí Jeho narození zvěstoval. A ty ovečky tady to jsou malí andělci.“

Josef se ale začal příšerně smát.

„Ty a anděl? Vždyť vypadáš jako poslední křupan.“

„Andělé se každému zjevují v takové podobě, v jaké jsou smrtelníci schopni je přijmout. Už jednou jsem se ti ve snu zjevil ve své pravé podobě, a co jsi z toho měl? Ráno jsi si nepamatoval ani moji podobu ani jediné slovo, které jsem ti tehdy řekl.“

„Ale Miriam tě přece viděla ve tvé pravé podobě, jak říkáš,“ podivil se Josef.

„Proto se asi Syn Boží narodil jí, a ne tobě,“ řekl pastýř. „A ostatně už bys měl jít, jsi očekáván,“ pokračoval.

Pak vstal, pokynul svým ovečkám a začali se vzdalovat. „Počkej přece, chtěl bych se tě na tolik věcí zeptat,“ poprosil Josef.

„Tady jsou již všechna slova marná, ostatně dnes se ještě uvidíme,“ pak se celá skupina otočila a po několika krocích z ničeho nic zmizela. Josef ustrnul. Z jeho hrdla se ozval radostný výkřik: „Zázrak! To byl zázrak! To byl opravdový anděl. A já jsem mé drahé ženě tak dlouho nedůvěřoval! Moudrý Izák se nemýlil. Pravda vždy vyjde najevo, chce to jen čas. Pane, konečně mám klid ve své duši, děkuji!“

Otočil se a rychle spěchal k domu, kde byli dočasně ubytováni.

Nedočkavě vběhl do chléva a celý zářil. Miriam věděla, že napětí minulých měsíců a dní je to tam. Podala mu právě narozené dítě zavinuté do plen. Josef padl na kolena a slzy dojetí se mu hrnuly z očí. Díval se obdivně na dítě i na Marii a z úst vycházela zcela nezadržitelně slova údivu: „Maria, matko Syna Božího, jsi požehnána mezi ženami a požehnaný plod života tvého...“

Miriam ho najednou přerušila, ukázala ke vchodu do chléva, kde se tísnil větší počet pastýřů se svými ovečkami, a tiše se zeptala: „Kdo je to?“

Josef se ohlédl. Uprostřed skupiny pastýřů stál ten, s kterým ještě před chvílí mluvil na okraji města, a srdečně mu kynul na pozdrav.

„Ale má milá, to jsou přece andělé nebeští, s chórem malých andílků, kteří tě přišli pozdravit, což je skutečně nepoznáváš?“

Tři mudrci

(aneb Putování za hvězdou)

Ježíš se narodil v judském Betlémě za dnů krále Heroda. Tehdy do Jeruzaléma přišli mudrcové z Východu. „Kde je ten narozený židovský král?“ ptali se. „Spatřili jsme na Východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ Když se to doslechl král Herodes, velmi se rozrušil a celý Jeruzalém s ním. Svolal všechny vrchní kněze a učitele lidu a ptal se jich, kde se má narodit Mesiáš. „V judském Betlémě,“ odpověděli mu. „Neboť tak je psáno skrze proroka: ,Ty však, Betléme v judské zemi, nejsi z judských knížat vůbec nejmenší, vždyť právě z tebe vzejde Panovník, Pastýř pro Izrael, můj lid.““

Evangelium podle Matouše

Proslulý učenec Baltazar seděl u svého zikkuratu a nemohl na nic jiného myslet. To, co se na krásné babylonské obloze odehrálo minulou noc, bylo něco úchvatného. Konjunkce neboli setkání dvou úžasných velkých hvězd, Saturnovy a Jupiterovy, jak je vzletně nazývají Římané, byla zcela nezapomenutelná. Jak to

ale vyložit? Vždyť přece první z nich je hvězda krále, světovládce a ta druhá má vtaž k maličkému Judsku. Nějak mi to nedává smysl. Nedá se nic dělat, promluví se svými přáteli, snad na něco společně přijdeme.

Zavolal svého nejspolehlivějšího žáka, který pocházel z chudé rodiny, a proto mu učení splácel službou, neměl však postavení nějakého otroka a vyložil mu vzkaz pro své přátele. Vzkaz nebyl nijak dlouhý. Přál si, aby ho co nejdříve navštívili. Jako nejstarší a nejzkušenější z nich měl na to koneckonců právo. Ostatně i oni byli jeho bývalí žáci. Tentokrát je však nikdo nemusel příliš přemlouvat. Viděli na nebi totéž, co jejich Mistr, a věděli si s tou záhadou právě tak málo rady jako on. Co to jen může znamenat? Neváhali ani chvíli. Naložili na velbloudy dary pro Mistra, jak se slušelo a patřilo a vydali se na cestu.

Nebe skutečně svým dětem klade někdy prapodivné otázky. Mohou se ale vyhnout usilovnému hledání? Těžko. Bylo to přece jejich životní poslání, to věděli všichni tři. Trvalo jen krátce a všichni, včetně jeho nejmladšího žáka, se shromáždili kolem svého Mistra. „To, co se stalo, mi nedá spát,“ řekl Baltazar. „Zatímco jsi byl pryč,“ obrátil se ke svému nejmladšímu žákovi, „přemýšlel jsem, co vám vlastně navrhnu. Je to moje povinnost, jsem nejstarší. Vždy jsem vás učil, že Nebe a Země přece tvoří nedílný celek, a pokud se chcete dopracovat moudrosti, musíte se naučit naslouchat proměnám Země i jejím rytmům sami v sobě.“

„A co jsi zaslechl, mistře?“ zeptal se nedočkavě Kašpar.

„Pojďte všichni ke mně! Já jsem Cesta, Pravda i Život.“

„To jsi zaslechl?“

„Právě to.“

„Rozumíš tomu?“ zeptal se nesměle Melichar.

„Jen částečně, vím, že se musím vydat na cestu za onou hvězdou.“

„Putování za hvězdou?“ zeptal se Kašpar, jako by nevěřil svým uším.

„Vždy jsem naslouchal svému vnitřnímu hlasu a totéž jsem učil i vás,“ odvětil Baltazar.

„Ale kam?“ zeptal se nedůvěřivý Kašpar.

„Jak se zrovna ty můžeš ptát, ty to opravdu nevíš? A Melichare, ty také ne?“

„Jedna z těch dvou hvězd, které se k sobě na nebi přiblížily, je přece hvězda krále, světovládce. A druhá z nich je „přidělená“ maličkému Judsku. To zřejmě zna-

mená, že musíme jít do Judska,“ řekl tak trochu zasněně Melichar.

„Přesně tak, přesně tak. Právě to si myslím i já,“ řekl Baltazar. „Král světa se narodil, nebo teprve narodí, někde v Judsku. Musí to být ale nějaký podivný král, vždyť přece Judsko je pod vládou Říma.“

Najednou před Baltazarem padnul na kolena jeho nejmladší žák a s pohledem upřeným k zemi pronesl: „Pane, do konce života budu tvým sluhou, vezmi mne ale s sebou, něco mi říká, že toho Krále musím vidět.“

„Vstaň hochu! Proč se přede mnou plazíš? Ty toho přece nemáš zapotřebí. Je pro mě ctí, že mi tvá čistá duše bude dělat společnost. Vždyť jsem s tebou stejně počítal. A vůbec, kdo by mě, stárnoucímu muži na cestách tak ochotně posloužil jako ty?“

Baltazar se významně odmlčel a potom se zeptal: „A co vy ostatní, také s námi pojedete?“

Melichar neváhal ani chvíli: „Myslím, že už jsem to řekl dost jasně, když jsem mluvil o tom, že musíme cestovat do Judska, to jsi nepostřehl mistře?“

„Ale ano,“ odpověděl vlídně Baltazar. „A Kašpar?“

Kašpar se jen šibalsky usmál: „To se přece rozumí samo sebou, teprve trojice je svaté číslo, vy mudrci, nebo snad ne?“

Kašpar a Melichar se rozjeli domů, aby připravili každý svou třetinu karavany do Judska, Baltazar slíbil, že obstará důstojné chrámové dary pro krále: zlato, myrhu a kadidlo. Jeho slovo mělo skutečně tak velkou váhu mezi ostatními moudrými muži země, že se mu to bez velkých potíží podařilo. Za teplých podzimních dnů se všichni shromáždili v rozlehlém Baltazarově domě, aby se po dlouhé době opět spolu věnovali činnosti, kterou milovali ze všeho nejvíce – pozorování hvězd.

A milované nebe je za jejich přízeň skutečně odměnilo. Ono úžasné setkání dvou hvězd nastalo znovu, a to Baltazar považoval za nezvratné znamení, že se výprava má vydat na cestu. Vše bylo již připraveno. Nebylo proč dále otálet. Na poslední chvíli požádali Baltazara o dovolení, aby se mohli připojit k výpravě další jeho učené bratři. Odmítnout nemohl, ale ani nechtěl, už proto, že mu pomohli získat vzácné dary pro onoho krále, který je znamením budoucího věku. Čím větší bude výprava, tím bude cesta pouští bezpečnější, zvláště s tak vzácnými dary. Ještě, než vyšli, zavolal si však Baltazar svého nejmladšího žáka a řekl:

„Milý příteli, cesta bude dlouhá a namáhavá. Vykonat ji ale musím, tak určila prozřetelnost. Jsem však

starý muž, kdo ví, jestli ještě uzřím brány tohoto překrásného města. Jsi u mne již řadu let. Většinu toho, co jsem tě mohl naučit, jsi svou bystrou hlavou a srdcem pochopil. Také jsem tě poslal na studia do Řecka. Učení Řekové, jak dobře víš, od jisté doby rádi o všem pochybují. Po tvém nedávném návratu mám ale pocit, že celá tvá bytost vibruje nevyslovenými otázkami. Cítím z tebe jakýsi neklid. To ta návštěva v Řecku tě tak zneklidnila? Skoro bych řekl, že stejně jako ten král světovládců, kterému se jdeme poklonit, již patříš zcela budoucímu věku. Proto ho tak toužíš vidět, že?”

Mladík zrudl, padl na kolena a nebyl schopen dostat ze sebe ani hlásku. Slova starého muže a jeho dobrodince, kterého si neobyčejně vážil, ho zřejmě zasáhla na nejcitlivějším místě. Mistr vyslovil nahlas něco, co si mladík sám ani nepřipouštěl.

„Za to se rozhodně stydět nemusíš. Jen blázní si myslí, že svět je stále stejný. Nikdy nebyl. Mění se neustále. Je to jedno z největších tajemství. Ale jen málo lidí o tom chce slyšet. Je to nebezpečná pravda, především pro ty, kteří ji hlásají.“

„Mistře,“ vyhrkl mladík v záchvatu nadšení a se slzami v očích, „tvá moudrost je nekonečná.“

„To, bohudíky, není,“ usmál se Baltazar. Ale myslím, že jsem ti ještě něčím povinován. A protože nevím,

co mne čeká, musíme to zvládnout během cesty do Judska. Možná, že je to můj poslední životní úkol, tedy kromě návštěvy onoho budoucího krále světovládců, to se rozumí.

Proto jsem tě dal zavolat. Dobře uvaž, co by ses ode mne ještě chtěl dozvědět. Mnoho času zřejmě nebude. Při každém zastavení při odpočinku karavany si můžeme sednout a soustředit se spolu. Je to tedy spíše na tobě. Já se budu snažit vždy nahlédnout, co tě trápí a na co bys rád znal odpověď. To jsem chtěl, abys věděl.“

Mladík se s mírnou úklonou vzdálil. Rozuměl dobře tomu, co Mistr říká, vždyť si již mnohokrát ověřil, že vždy nějakým obdivuhodným způsobem pronikne stavem jeho vlastní mysli. Stejně jako před chvílí. Nijak zvlášť mu to nevadilo. Proč si ho ale Mistr vlastně volal?

Zdalo se mu, jako by chtěl, aby i on provedl nějakou práci? Chce na něm zcela jistě nějakou práci. Řekl přece, že nebude mnoho času. To znamená, že si pravděpodobně přeje, aby si jasně uvědomil všechny otázky, které ho tíží a na které by rád znal odpověď.

Nazítří dal moudrý Baltazar příkaz k odjezdu. Karavana s velkým množstvím velbloudů se pomalu začala vlnit k branám města Babylonu. Obyvatelé města byli zvyklí na velké a bohaté obchodní karavany, které

každý den přicházely s nákladem toho nejvzácnějšího zboží do města, ale tato výprava byla přece jenom něco jiného, a to se nemohlo dlouho utajit. Ti, kteří se nemohli účastnit, se chtěli přijít alespoň podívat. A bylo jich skutečně požehnaně.

Veliké město Babylon bylo na pohled stále menší a menší, až se téměř rozplynulo na obzoru. Blížil se večer a Baltazar rozkázal vůdcům karavany najít příhodné místo k přenocování. To nebylo tak obtížné splnit. Nacházeli se jen den pochodu od velkého a slavného města. Kromě toho Baltazar najal ty nejzkušenější vůdce karavan, kteří dobře znali své řemeslo.

Chvíli to trvalo, než se tak velká výprava utábořila. Služící a vojáci, kteří měli na starosti její ochranu, pobíhali sem a tam. Když se vše zklidnilo, rozprostřelo se nad jejich hlavami úchvatné hvězdné nebe. Baltazar se po dobré večeři zvedl od ohně a odešel do svého stanu. Netrvalo dlouho a u vchodu do stanu se objevil jeho nejmladší žák. Uklonil se a nesměle se zeptal „Smím?“

„Jistě že smíš, pojď dál! Čekal jsem tě,“ odpověděl s úsměvem Baltazar.

„Měl jsi pravdu, mistře, cesta do Řecka mne opravdu rozrušila a zneklidnila.“

„Co nejvíc?“

„Nejvíce zcela určitě Sokrates.“

„Proč? Sokrates, byl to moudrý muž.“

„Vždyť popíral existenci bohů a někteří jeho žáci ho v tom dodnes napodobují.“

„Kdo? Sokrates? To by ho ani nenapadlo, říkal jsem přece, že to byl moudrý muž.“

„Odsoudili ho přece za to k smrti!“

„Vysmíval se jen zastaralým, a tedy hloupým lidským představám o skutečnostech, které člověka nekonečně přesahují, ale nepopíral je. On totiž pochopil, že tyto těžko představitelné skutečnosti se nacházejí na pozadí každé lidské duše a nesedí v lidské podobě někde na Olympu. Proto ho věštírna v Delfách nazvala nejmoudřejším z lidí.“

„Ale proč musel tedy...?“

„Proč musel zemřít? Pravda je často velice nebezpečná, hlavně pro toho, kdo ji říká nahlas. Celý svět se proti ní vzbouří.“

„Ale proč?“

„To není tak jednoduché pochopit.“

„Pokusím se o to.“

„Tak tedy, kdo má uši k slyšení, slyš!“

Lidé si vytvoří nějakou představu o světě, o tom, co svět řídí, o tom, co řídí jejich osud a podobně. Obvykle to vše přijmou již s tradicí. Je to spojeno s určitými obrazy, ale jen ti nejmoudřejší vždy vědí, jak jsou všechny takové obrazy nedostatečné. Většina lidí se jim však klaní a jsou přesvědčeni, že obraz a zobrazovaná skutečnost jsou jedno a totéž. Nechají se těmito svými představami ovládat, jsou ochotni kvůli nim třeba i zabít druhé.

Mají pocit, že to vše činí z příkazů bohů, které uctívají, a kdyby tak nečinili, zle se jim povede. Tímto způsobem vzniká z pouhého obrazu modla. V obraze samotném to není, ten by mohl být, nebýt tohoto škodlivého postoje, užitečný. A najednou se objeví moudrý člověk, který se tomu všemu vysměje, a ještě jim řekne: *„To, co svádíte na své bohy je jen a jen vaše vina. Vy jste odpovědní za všechno, co činíte. Nikdo jiný to po vás nechce.“*

„Co se asi stane?“

„Všechno se v nich vzbouří.“

„Ale co všechno? Všechny ty dosavadní představy o světě?“

„Ano, právě. Vypadá to tak, jako by se všechny modly začaly bránit svému zániku. Nemají žádný vlastní život. Jejich život spočívá jen v energii, kterou jim dodávají lidé tím, že je uctívají. Jinak se rozplynou jako pára nad hrncem. Jejich vlastnosti závisí na všech představách, které se k nim během času připojí.

To je ale něco, co většina lidí vůbec nechápe. Proto je tak jednoduché obrátit jejich zlobu proti moudrým, kteří by jim mohli pomoci. A proto je osvobozující pravda tak nebezpečná. Ale pozor! To neznamená, že se rozplynou také skutečnosti, ke kterým tyto prastaré obrazy mohou jen poukazovat. To rovněž obecný lid nechápe, ale Sokrates to chápal, proto byl moudrý.“

Výprava se ubírala příštího dne dál a moudrý Baltazar tušil, že bude asi nějakou dobu trvat, než svého žáka znovu uvidí. Sledoval ho zpozzdálí, jak se uchyluje večer do samoty, rozdělává si oheň, aby se k němu neodvážila divoká zvěř, ale současně usedal pod hvězdnou oblohou výhradně sám. Nikdy v jeho okolí nikoho jiného nespatriil. Musel si zřejmě vyjasnit a hlouběji proniknout k podstatě toho, co mu Baltazar říkal, a k tomu potřeboval být nevyhnutelně sám. Baltazar měl radost. Právě tak si to představoval. Nečekal ale, že to bude trvat tak dlouho.

Koneckonců, to se nedá nikdy přesně odhadnout. Karavana však již svým houpavým krokem ušla

více než polovinu cesty.

Před chvílí mu sluha přinesl večerní jídlo a pití, právě to mu dříve nosil jeho nejmladší žák. Ale od jejich posledního rozhovoru se zde neukázal, usedal k večernímu ohni sám a Baltazar asi tušil proč. Říkal si, že by se po něm měl podívat, kde se nachází, ale byl příliš unaven a rozhodl se, že dnes už nikam nepůjde.

Když tu náhle se u vchodu do stanu objeví tajemná postava zcela zahalená do svého pláště.

„Smí nevděčný syn přes práh tvého stanu?“

„Pane, nebyl k zadržení,“ vylouvá se stráž stojící před stanem.

„To je v pořádku, můžete jít,“ rozkázal Baltazar.

„A nyní se ty nevděčný synu ukaž, ať konečně vidím, kdo jsi!“ Tajemná osoba sundala plášť a z pod něj se vynořil nejmladší žák Mistra Baltazara.

„Proč sám o sobě říkáš, že jsi nevděčný syn?“

„Vzal jsi mne sebou přece proto, abych ti sloužil, a já už jsem se tu takovou dobu ani neobjevil,“ odpověděl žák.

„Svatá prostoto, copak ti není jasné, že jsem tě nikdy nepokládal za sluhu?“

„To všechno jsou ale jen tlachy. To jediné, co mne zajímá, je, jestli jsi pochopil, o čem jsme minule mluvili. Jestli ne, nemáš tu co dělat.“

„Právě proto jsem dnes přišel a mám další otázku, Mistře.“

„A ta zní?“

„Z čeho jsme stvořeni?“

„No, nic lepšího sis vymyslet nemohl.“

„Cítím v tvé řeči značnou ironii, Mistře.“

„A nemýlíš se. Mám ale velikou radost. Žádný z mých žáků se ještě neptal tak jako ty. Řeknu ti tedy vše, co vím, ale nečekej, že všemu porozumíš tak snadno.“

Vzal svého žáka něžně za rukáv a vyšli před stan. Bez jediného slova ukázal prstem nahoru a zeptal se ho: „Co vidíš?“

„Tisíce a tisíce hvězd.“

„Jaké jsou?“

„Některé jsou jasné, jiné méně a jiné nejsou téměř vidět.“

„A co ty hvězdy vlastně jsou?“

„Jakási mihotavá světýlka řízená moudrou harmonií Nebe a Země.“

„Vždy jsem všechny svoje žáky učil, že Nebe a Země přece tvoří nedílný celek. Jestliže se chceme dopracovat moudrosti, musíme se učit naslouchat proměnám Země i jejím rytmům sami v sobě. A to je skutečně práce na celý život.“

„Právě to se snažím celý život od tebe, můj Mistře, učit, i když myslím, že mi to zatím nejde tak, jak bych si přál.“

„Každé mistrovství chce čas.“

„Ty jsi ale položil otázku: *Z čeho jsme stvořeni?* Jako jediný z mých žáků. Dostane se ti tedy hlubšího poučení než jim. Řekl bych, že budeš asi mým následovníkem.“

„Jsem nucen ti sdělit učení pradávných mudrců, které jsem i já přejal od svého Mistra a které je velmi

obtížně pochopitelné. Ani ty o něm nikomu neříkej! Stejně by tě považovali za blázna.“

„Ale proč?“

„Proč? Staří mudrci říkají, že jsme stvořeni z prachu hvězd.“

„Z čeho?“

„Slyšel jsi dobře, z prachu hvězd.“

„Copak něco tak průzračného, jako jasné světlo na obloze se může skládat z nějakého prachu?“

„Právě takovou otázku jsem čekal, proto jsem se tě také ptal, co jsou hvězdy. Odkud ale víš, že hvězdy jsou pouhým čistým světlem?“

„Vždy jsem se to tak učil, stejně jako, že Nebe a Země přece tvoří nedílný celek.“

„To je ale jen jedna stránka skutečnosti. Učení, o kterém mluvím, říká, že hvězdy jsou obrovská zářící tělesa. Takové obrovské rozžhavené koule, podobné našemu slunci.“

„Ale naše slunce není přece koule, ale zářící disk.“

„Omyl, tak se nám to jeví jen při pohledu ze Země. To je, jako když si většina lidí díky tomu, že se obvykle dívá jen před sebe, myslí, že Země je placka. Přitom již téměř před třemi sty lety věděl správce alexandrijské knihovny Eratosthenes z Kyrény, že Země je kulatá.“

A právě tak je kulaté Slunce, naše životodárná hvězda, ze které pochází veškerý život, včetně planety Země. Právě proto říkají staří, že se všechny látky potřebné k životu vytváří ve hvězdách a že pocházíme z prachu hvězd. To, co vidíš na nebi, jsou tisíce a tisíce hvězd, vzdálené od sebe v nezměrném a nepředstavitelném prostoru.“

„Ty chceš říci, Mistře, tisíce a tisíce neobyčejně žhavých koulí, které jsou od sebe nepředstavitelně vzdálené?“

„Jak jsi řekl.“

„Asi nerozumím.“

„Tak tedy příběh. Nejdříve se postupně shlukuje a soustřeďuje téměř neviditelná prahmota. Můj mistr mi ji kdysi ukázal. Pohleď na nebe! Vidíš onu mlhu na některých místech mezi hvězdami? To je prahmota, o které mluvím. Takové soustředování trvá miliony let. Až je uvnitř takového dokonalého kulového útvaru zažehnut věčný oheň a promění se v hvězdu, která začíná

zářit a jak říkají staří vytvářet všechny látky potřebné pro život.“

„Mistře, pokusím se do toho proniknout, ale nevím. Ty tvoje nepředstavitelné vzdálenosti, ale hlavně takto přece nebe nevypadá. To nemohu jen tak přijmout.“

„Jak myslíš, zkus o tom přemýšlet. Pokus se soustředit. Jak myslíš, že staří mistři na to vše přišli? Mistrovský vhled, to byla jejich pravá cesta. Řekové to nazývají „theoriá“, tj. zírání. Pokus se to z hloubi duše nahlédnout (nazřít). Když to nepůjde, zapomeň na to, co jsem ti říkal.“

Baltazar věděl, že tentokrát svého nejmladšího žáka a přítele ve svém stanu jen tak neuvidí. Výprava se zatím rychle blížila ke královskému městu Jeruzalému a Baltazara začali navštěvovat stále častěji jeho starší žáci a kolegové Kašpar a Melichar, aby se s ním radili, jak nejlépe v cizí zemi vyzvědět, co potřebují, a přitom nikoho nevyděsit.

„Před mnoha lety jsem v této zvláštní zemi již byl. Zdržel jsem se tu poněkud na své cestě do Egypta. A proto vím, že na naše otázky nám může odpovědět jen nějaký učený muž. Takovým tady říkají ‚rabi‘. Nějakého takového musíte najít! Jestliže ale vyvoláte příliš velkou pozornost, nastanou potíže a nebudou malé,

na to se připravte. Bylo by nejlepší, kdybyste se tohoto úkolu ujali sami. Vy přece už víte, na co se máte ptát. Když pošlete své služebníky, co asi vyzvědí?“

Kašpar ani Melichar nebyli z této představy svého učitele příliš nadšeni, ale koneckonců, něco na tom bylo.

„A ještě jedna důležitá věc. Vaše příliš honosné oblečení by hned upoutalo nežádoucí pozornost. Oblečte se tak jako místní obyvatelé. To platí i pro váš doprovod. I tak bude obtížné utajit vaši přítomnost, města jsou tu malá a všichni se znají.“

Jak moudrý Baltazar řekl, tak se i stalo. Hned nazítří brzy ráno se malá skupinka dobře vybraných osob oddělila z tábora v poušti a vydala se na oslech k nejbližšímu judskému městu. Do města dorazili krátce před polednem. Nejdříve upoutala jejich pozornost jedna podivná věc – nikdo zde nepracoval. Nikdo zde nic nepřenášel z místa na místo, nikdo nic neprodával. Nepochopitelné, zcela nepochopitelné. Kašpar dal svému sluhovi příkaz, aby se zeptal, kde najdou nějakého moudrého rabína, jak navrhl Baltazar.

Sluha se ptal několika lidí a potom se vrátil ke svému pánovi, který se již nemohl dočkat odpovědi. „Proč ti to trvalo tak dlouho, o čem jsi s těmi lidmi mluvil?“ ptal se nedočkavý Kašpar.

„Pane, dal jsi mi příkaz, abych našel nějakého moudrého rabína. A když jsem se zeptal, kde najdu nějakého moudrého rabína, odpověď byla vždy stejná: rabínů je tu několik, ale nejmoudřejší z nich je ten nejstarší, rabi Izák. Chtěl jsem vědět, jestli to není názor jen jednoho obyvatele města. Proto jsem se ptal i dalších.“

„Jednáš opravdu moudře. A odpověď?“

„Stejná, rabi Izák.“

„Kde rabi Izáka najdeme, také víš?“

„Je to poslední dům v ulici, kde se právě nacházíme.“

„Tak pojedeme,“ rozhodl Kašpar

Netrvalo dlouho a malá výprava zastavila před domem, kde měl podle všeho bydlet rabi Izák. Nevelký, čistě vybílený dům s terasou, který se alespoň na první pohled příliš nelišil od těch ostatních vypadal, jako by je už očekával. Na terase totiž stála mladá žena a hleděla směrem, odkud přijížděli.

„Můžete jít dál vzácní cizinci, už vás očekávám,“ zvolala žena na terase.

„Ty jsi věděla, že dnes přijdeme navštívit váš dům?“

„Já ne, ale můj otec, rabi Izák to věděl. Řekl, že dnes nás navštíví dva vzácní cizinci, abych je uctivě přijala a postarala se také o jejich doprovod. Jestliže překročí náš práh v době, kdy bude na modlitbách, mám vás požádat o chvíli strpení, dnes je sobota, den sváteční a on má své povinnosti. Neví, proč přicházíte, ale velice rád vás přijme.“

Dívka uvedla Kašpara a Melichara do místnosti v horním patře domu, kde rabín podle všeho přijímal návštěvy.

Místnost měla vyhlídku do krásné zahrady, kde se zelenaly keře a stromy, což není v této poušti lemované zemi nijak samozřejmé. Místnost byla jednoduše zařízená, alespoň ve srovnání s tím, na co byli Kašpar a Melichar zvyklí. Stůl a židle z krásně opracovaného dřeva a na stole překrásný svícen, rovněž dřevěný. Jako by pán domu měl něco společného se dřevem.

Dívka přinesla pohoštění a džbánek vína a s úsměvem odtančila do útrobu domu. Rabi Izák si dal na čas. Povinnosti, které souvisejí s dnem svátečním, skutečně neodbýval. Kašpar již začal přemýšlet, kde najdou v místě nocleh, protože bylo jasné, že se již do setmění nestačí vrátit do tábora. Nikoho dalšího ale

těmito myšlenkami nechtěl zneklidňovat. Díval se tedy do zahrady a trpělivě čekal na jejich hostitele. Tu se neočekávaně za jeho zády ozval mohutný zpěvný hlas.

„Neměj žádný strach, můj synu, že nebudete mít kam složit své hlavy. Vy i váš doprovod jste přece mými hosty.“

Kašpar se prudce otočil a u vchodu do místnosti stála skutečně imponující postava. Vysoký, krásný muž, mohutný šedivý vous a bílé vlasy až na ramena. Spalující, ale přívětivé hnědé oči, o kterých druzí měli pocit, že vidí až na dno jejich duše.

„Rabi, jak to vše víš a jak jsi věděl, že tě navštívíme?“ vyhrkl překvapením Kašpar a současně se spolu se svým druhem mírně uklonil této důstojné postavě.

Rabi Izák se usmál a odpověděl: „Měl jsem sen. Ve snu jsem viděl dva vzácné návštěvníky.“

„Vím, že jste velmi vzácná návštěva, ale nevím, kdo jste a co ode mne potřebujete.“

„Rabi, jsme mágové ze země babylonské. Přijeli jsme spolu se svým učitelem, který na nás čeká s velkou výpravou nedaleko města, abychom se poklonili nově narozenému židovskému králi.“

„Ale králi, který sídlí v Jeruzalémě, se žádný syn nenarodil,“ odpověděl zaraženě rabi Izák.

„Jenže my jsme viděli jasné znamení o jeho zrození na obloze a hvězdy nelžou. Náš starý učitel riskuje svůj vlastní život, jen aby se mu mohl ještě poklonit.“

„To je divné, to je opravdu divné a jaká znamení jste vlastně na obloze viděli?“ zeptal se s nedočkavostí v hlase rabi Izák.

„Konjunkce neboli setkání dvou úžasných velkých hvězd Saturnovy a Jupiterovy, jak je vzletně nazývají Římané, bylo to zcela nezapomenutelné. První z nich je hvězda krále, světovládce a ta druhá odkazuje k Judsku. Ale stále nechápeme, jak se může král světovládce narodit v zemi, kterou ovládají Římané.“

Rabi Izák padl na kolena a slzy dojetí omývaly jeho starou tvář poznamenanou životním utrpením.

„Ó Pane děkuji, že jsem se mohl dočkat těchto dnů. Vždy jsem věřil, že moje oči spatří paprsky slunce, které zahřívají i Tvého Syna. Bratři moji, uvědomujete si vůbec, jakou jste nám všem přinesli zprávu?“

„Ty snad víš, o jakého krále se jedná?“ zeptal se nesměle Kašpar. Rabi, stále ještě plný rozechvění, chvatně kývl hlavou na znamení souhlasu.

„Znamení na obloze, která jste viděli, se nevztahují k obyčejnému králi, ale k vykupiteli všech Židů i všech ostatních, kteří skrze něho budou hledat pravou svobodu. Mezi učenými muži koluje taková předpověď, že bude zván ‚židovský král‘. On je však synem Nejvyššího, Jeho jméno budiž pochváleno. Je také počátkem nového věku. Váš učitel je nadmíru moudrý muž, když se mu přišel poklonit.“

„Ale, kde ho máme hledat?“ zeptal se nedočkavě Melichar.

„Podle dávných proroků se má takový král narodit v Betlémě, nedaleko Jeruzaléma,“ odpověděl rabi Izák.

„Vaše výprava se musí vydat k Jeruzalému. Betlém leží na jih od Jeruzaléma, to řekněte svému učiteli,“ odpověděl rabi Izák.

„To všechno ale až ráno, dnes už byste nedojeli. Zůstaňte všichni mými hosty, to je to nejmenší, čím se vám za takovou zprávu mohu odvděčit. Učenci naší země se neustále přou, kdy už tato událost nastane. Vaše moudrost a znalosti jasně ukazují, že již nastala, anebo záhy nastane. Až spatříte krále, za kterým vás neomylně vede vaše hvězda, a já vím, že vy ho spatříte, požehnejte mu i za mne. Jeho země po něm touží jako vyprahlá půda po doušku vody. Přistoupil k výhledu

do zahrady, kde již zářilo nebe poseté hvězdami, vztáhl ruce nad hlavu a v úžasu zvolal: „Budiž požehnáno Nebe.“

Ráno se přišel rabi Izák s výpravou rozloučit krátce před východem slunce. „Ničeho se nebojte, bude vám požehnáno,“ byla jeho poslední slova.

Hned jak se první paprsky slunce objevily nad obzorem, výprava se vydala na cestu. Kašpar i Melichar věděli, že moudrý rabi nemluví nikdy jen tak do větru. Věděl o jejich návštěvě dříve, než se objevili. Věděl také, o čem Kašpar přemýšlí, když se obával, zdali ještě najdou nějaký nocleh. Viděl prostě do lidských srdcí a nejen to. Připomínal jim díky tomu jejich moudrého učitele.

Ten je ostatně již netrpělivě očekával. Mezitím dal příkaz celé výpravě, aby vše zabalila a připravila se k odchodu, protože se zanedlouho vydá pravděpodobně směrem k Jeruzalému.

„Pane, jak jsi to vše věděl?“ ptal se fascinovaný Kašpar.

„Ale, dnes v noci se mi zdálo, že vám jakýsi moudrý rabi poradil, abyste co nejrychleji spěchali k Jeruzalému,“ řekl klidně Baltazar.

„Je to daleko?“ zeptal se mladší Melichar.

„Jen asi dva dny jízdy,“ odpověděl Baltazar.

Vpodvečer po dvou dalších dnech se výprava skutečně utábořila nad Jeruzalémem. S jejich domovským Babylonem se město srovnávat sice nedalo, ale v této zemi nebylo většího města. Monumentální chrám, který zářil ve dne v noci, ve dne svým obložním, v noci záplavou pochodní, byl středem pozornosti všech, kteří zavítali do města, zvláště těch, kteří sem zavítali z cizích krajů. Hlavně proto, že v něm nebyla jediná socha nějakého božstva. Židé měli absolutní zákaz svého Boha zobrazovat a kdokoli se o to pokusil, byl jejich úhlavním nepřítelem.

Baltazar si vyšel každý večer alespoň na chvíli prohlédnout svou milovanou oblohu. Tak to dělal, když byl ještě doma, proč by měl na cestách svůj zvyk měnit? Dnes šel ještě o něco dál, aby viděl z kopce na Jeruzalém, a když se po delší době vrátil, našel ve stanu skutečně nečekanou návštěvu. Ve stanu čekal jeho nejmladší žák.

„Cože, hochu, ty jsi pochopil?“ zvolal radostně, ale i překvapeně Baltazar.

„Snad ano, ale právě proto jsem tady.“

„Tak tedy?“

„Mám z toho nevídanou závrať.“

„Tak, závrať,“ usmál se Baltazar.

„Říkám tomu tak,“ žák ani na okamžik nespouštěl oči ze svého učitele.

„A co chceš ode mne slyšet? To muselo dříve či později přijít. Nejsi první ani poslední.“

Člověk, který si klade otázky tak hluboké jako ty, musí přece očekávat, že se jednoho dne začnou objevovat i odpovědi. Jestliže vážně nechceš nějaké dveře otevřít, nemáš na ně tlouci. Pokud se nepletu, to, co tě nejvíce vyděsilo, je propastnost času, ona závratná kontinuita, kterou jsi tak nečekaně zahlédl.“

„Ale jak to...?“ zeptal se užasle až vyděšeně nejmladší Baltazarův žák, ale již nedořekl, protože si uvědomil, že v případě jeho moudrého učitele nedává tato otázka zvláštní smysl.

„Tak tebe děsí propastnost času,“ opakoval spíše jakoby pro sebe Baltazar. „Věděl jsem, že to nastane, ale nemělo smysl upozorňovat tě na něco, co bylo zcela mimo tvou zkušenost. Tak tedy, proč jsi vlastně dnes přišel?“

„Ještě poslední otázku, můj drahý učiteli, abych věděl, co si mám myslet. Odmítneš mne snad? Smrtelnost a nesmrtelnost, to je to, co mi nedává spát. Co po nás zůstane po smrti? Ona propastná zkušenost mne silně zneklidňuje a nedává mi spát.“

„A ty ještě nevíš, co si máš myslet? A kromě toho, já nejsem učitel správného smýšlení, to sis měl vybrat spíše nějakého řeckého sofistu, v tom sloužit nemohu.“

„To mi na mé trápení odpovíš jen tímto způsobem?“ zeptal se zoufalým hlasem hledající žák.

„Tvé trápení spočívá v tom, že odmítáš jít za hlasem svého srdce,“ odpověděl učitel.

„Proč bych to dělal?“

„Protože máš strach, to je docela lidské,“ řekl klidně a s přívětivým úsměvem Baltazar.

„Ale to, co jsem zahlédl...“,“

„Já dobře vím, co jsi zahlédl,“ přerušil ho Baltazar, „vždyť o ničem jiném celou dobu nemluvíme. Ostatně, říká se, že ona dobře utajovaná řecká mystéria se nezabývají ničím jiným. Usilují osvobodit své

adepty od pout života skrze zkušenost smrti. Nejlépe se v těchto věcech ale vyznali Egypťané. Říkal jsem ti přece, že jsem dlouho pobýval v této zemi, abych se od nich co nejvíce přiučil. Když jsem se na podobné otázky ptal svého moudrého učitele, nejdříve chvíli váhal, ale potom řekl: *Poslouchej, můj synu, sdělím ti tajné učení, o kterém většina mých bratří nikdy neslyšela. Ani ty ho dále nesděluj, leč jen zářivému duchovi, kterého si třeba na konci života sám zvolíš.* Od té doby jsem s nikým o tomto učení nemluvil, ale tobě ho sdělím, protože žádný z mých žáků mi nikdy takové otázky jako ty nepoložil, pokračoval Baltazar. Můj učitel mi řekl:

Ptáš se, co po tobě zůstane po smrti, ale je mnohem lepší se ptát, co po tobě zůstává již za života a to každý den. Většina lidí myslí jen na sebe, ale vůbec si neuvědomují, že mezi lidmi existují tajemná neviditelná pouta, kterých se nikdy nemohou zříci. Proto odpovědnost za druhé je nejvyšším požadavkem. Je to veliké tajemství, a ještě dlouho o něm lidé nebudou chtít slyšet. Ty však se nenech ničím zmást.

Člověk souvisí s celou ostatní skutečností a ostatní svět jako takový není k člověku lhostejný. Lidská přítomnost mění svět.

Tato zdánlivě samozřejmá věta platí ale v nejhlubším možném smyslu. Platí i pro činy, o kterých ne-

musí nikdo vědět, stejně jako platí pro myšlenky, které jsou jiným utajeny.

A potom je tu ještě jedna věc. Chceš-li žít poctivě, musíš dennodenně zpytovat svůj vlastní život. Jen tak se ubráníš tomu, abys viděl sám sebe v lepším světle, než ve skutečnosti jsi.

Člověk má veliký sklon unikat sám před sebou a z toho, co se mu nehodí, obviňuje ty druhé. Nechce nic vědět o tom, že vina není na těch druhých, ale na něm samotném. Když něco takového postihne lidský dav, je to skutečná tragedie. Milý synu, znovu však varuji, nesnaž se, aby toto hluboké učení někdo pochopil. Když ho však do hloubky pochopíš ty sám a budeš podle něj žít, nemusíš se zabývat tím, co bude po smrti. O tvoje posmrtné záležitosti bude již za tvého života postaráno. A touto radou se také od té doby řídím. To je i má odpověď na tvé otázky.“

„To je učení mimořádné krásy,“ vyhrkl užasle nejmladší Baltazarův žák.

„Ani nevíš, jakou jsi mi právě udělal radost,“ usmál se učitel.

„Myslím ale, že mu ještě příliš nerozumím,“ pokračoval váhavě žák.

„To ani nemůžeš. I mě velice dlouho trvalo, než jsem tuto zdánlivě jednoduchou nauku svým srdcem do hloubky pochopil,“ odvětil s úsměvem Baltazar. „To je tvůj poslední úkol na naší cestě.“

Ráno se výprava chystala na cestu, ale těsně před odchodem nejednou stráž hlásí, že po svahu od města stoupá jakýsi podivný ozbrojený průvod. Vojenský velitel Baltazarovy výpravy doslova zděšeně vtrhl do jeho stanu spolu s Kašparem a Melicharem s naléhavou otázkou: „Co budeme dělat?“

„Nic,“ řekl klidně Baltazar. „Divím se, že to přišlo až tak pozdě.“

„Co tím myslíš?“ mistře, zeptal se Kašpar.

„Neřekli jste snad moudrému rabínovi, že jsme viděli nebeská znamení, že se zrodí jejich král světovládce? A co vám odpověděl? *Není to žádný obyčejný král, nýbrž dlouho očekávaný spasitel, o kterém mluví naši proroci.* Taková zpráva se přece šíří jako požár ve vyprahlé zemi. A že je tato země pod vládou Říma vyprahlá na troud, to si můžete být jisti. I kdyby onen moudrý muž o vaší návštěvě nikde nemluvil, má přece dceru a té to jistě řekl.

Nezbývá než počkat, co od nás chtějí. Ať se děje cokoli, nechte mluvit mne.“ V tu chvíli se již ozbrojenci

blížili do středu tábora a Baltazar se svými druhy jim vyšli vstříc.

Z krásných dřevěných nosítek vystoupil honosně oblečený úředník, mírně se uklonil Baltazarovi a strojenou řečí, kterou tito lidé obvykle mluví, řekl: „Dovol pane, abych tebe i tvé druhy pozdravil jménem jediného krále Judeje, nejvznešenějšího Heroda. Náš nejvznešenější král zve tebe a tvé druhy na hostinu, kterou dnes dopoledne na vaši počest uspořádal.“

„To je pro nás velká čest,“ odpověděl uctivě Baltazar. „Rád využiji pozvání tvého vznešeného panovníka, ale moji spolupracovníci musí zůstat u výpravy, nebyli jsme na takové pozvání připraveni.“

„Ale to zajisté nemůže být taková překážka,“ odvětil úlisný úředník. „Pohled, poslal pro vás troje nosítka. Myslím, že by ho tvoji druzi neměli zarmoutit.“

Úředník se vyjádřil zcela jasně. Nebylo žádných pochyb o tom, co si král Herodes přeje. „Dobře tedy, vydám jen příkazy veliteli výpravy a pojedeme.“ Jak řekl, tak učinil. Kašpar, nejmladší z nich, Melichar i Baltazar nasedli do připravených královských nosítek a vojáci se vydali směrem k Jeruzalému.

Královské sídlo bylo skutečně honosné. Všude plno pobíhajících vojáků a římských legionářů. Bylo

rozumné, že pozvání úředníka přijali, ozbrojenci, kteří ho doprovázeli (a nebylo jich málo) měli zajisté demonstrovat královi moc vnutit nezvaným hostům jeho vůli. Sluhové donesli nosítka, ve kterých seděl úředník a pozvaní hosté hluboko do paláce, kde všichni vystoupili. Úředník naznačil uctivým gestem, aby ho příchozí následovali. Po chvíli se před nimi otevřel prostorný přepychový sál. V sále pobíhalo velké množství sloužících, kteří stále přinášeli nějaké jídlo a pití. Celé dění jako by se soustřeďovalo zvláště kolem jednoho muže, který seděl na vyvýšeném křesle v přepychovém šatu a s prsteny na ruce.

Úředník, který přivedl tři hosty, pro které král poslal, předstoupil před onoho muže, uklonil se až téměř k zemi a řekl: „Nejvznešenější, přivádím tři mudrce od Východu, jak jsi nařídil.“

Kašpar, Melichar i Baltazar pochopili, že právě tento muž je král Herodes, i když po pravdě řečeno, příliš je nezaujal. Takových už ve svém životě viděli. Oblastní velmož obklopený svými pochlebníky, který si sám před sebou hraje na důležitého. Ale když to jinak nejde, budou hrát tuto hru s ním. Předstoupili před krále Heroda, uctivě se poklonili a Baltazar se uctivě zeptal: „Nejmilostivější pane, pozval jsi nás k sobě, a to je pro nás neobyčejná čest. Ale současně tušíme, že tvé pozvání není bez důvodu a ten dosud neznáme.“

„Říká se,“ odpověděl král Herodes svým skřehotavým hlasem, „že jste ve své zemi zahlédli hvězdu, která říká, že se má narodit jakýsi nový ‚král Židů‘. Ale králem všech Židů jsem já a já o to nic nevím. Pozval jsem si tedy učené velekněze, abych se jich zeptal, o co by se mohlo jednat. A ti říkají, že se určitě jedná o jednu starou pověru, kterou tento věčně nespokojený lid stále přizívuje.“

Někteří proroci prý hlásají, že se má narodit v městě Betlémě nedaleko odtud židovský spasitel, kterému někteří říkají židovský král. Slyšeli jste o tom něco, nebo snad dokonce víte, kde se v tom městě narodil?“ zeptal se důrazně král Herodes. Nastala chvíle napjatého ticha. Kašpar i Melichar mlčeli a nechávali vše na svém moudrém učiteli.

„Nic takového nevíme, králi,“ řekl konečně Baltazar a ani moc nelhal. Nikdo z nich skutečně nevěděl, kde se nové zázračné dítě v městě Betlémě narodilo.

„Ale o tom, že mu někteří lidově říkají ‚král světovládců‘, to jste již slyšeli, nebo ne?“ zeptal se opět král Herodes.

„O tom jsme opravdu slyšeli,“ odpověděl vyhubavě Baltazar.

To ale již nevydržel jeden velekněz, uklonil se před králem a namítl: „Vznešený králi, to je jen takový

lidový průměr, který ukazuje na náboženský význam tohoto nově zrozeného. Jak jsme ti již říkali, jeho království není z tohoto světa. Vůbec tě v ničem neohrožuje.“

„Důstojný kněže, to já se přece ani neobávám. Dobře ale víš, jak jsou na každou zmínku o světovládě citliví Římané. Víš přece, že dobře rozumí všemu, co souvisí s mocí, armádou a s tím vším, a ty bys jim chtěl vykládat o království, které není z tohoto světa? Považovali by tě za blázna, nic takového přece oni nikdy nepochopí. A v tom se skrývá obrovská nebezpečí pro nás pro všechny. Konec konců, co je nám ale do Římanů! A proto jsem vás vlastně pozval. Až najdete ono zázračné dítě, musíte mi o něm hned říci. Já jsem jediný, kdo ho může ochránit před Římany a poskytnout jemu i jeho rodičům podporu v prvních letech života a také po ničem více netoužím než se tomuto zázračnému dítěti poklonit. Slibujete?“

„Zatím jsme nevěděli, kam se z Jeruzaléma máme vydat,“ zalhal Baltazar. „Když tvoji učenci ale říkají, že se máme vydat do Betléma, který je nedaleko odtud, pojedeme do Betléma. Snad budeme mít štěstí. Ať tak, nebo tak, vrátíme se do Jeruzaléma. Stejně potřebujeme doplnit zásoby na zpáteční cestu, a kde to můžeme udělat lépe než na tržištích velkého Jeruzaléma! Při té příležitosti ti podáme zprávu, králi.“

Všichni tři se uctivě uklonili a pověřený úředník je odváděl zpět k nosítkům, aby je vojenská eskorta odvezla zpátky do původního tábora. Zdálo se, že král Herodes byl nadmíru spokojen sám se sebou a že byl hrdý na schopnost získat trojici neznámých cizinců do svých služeb, aniž by ho to cokoli stálo. Někteří z velknězů skrývali svůj úsměv, ale neodvážili se velkému královskému diplomatovi kazit jeho radost.

Vojenská družina stoupala pomalu vzhůru s nepřijemným Herodovým úředníkem v čele a se šťastnými navrátilci. „Měl jsem z toho větší strach,“ prohlásil suše Baltazar, když vojáci zmizeli v údolí. „Zavolejte velitele výpravy,“ zavelel. Kašpar a Melichar se po sobě podívali, jako by nevěřili svým očím. Co se to vlastně děje? Takto svého učitele neznali. U vchodu do stanu se konečně objevil vojenský velitel výpravy.

„Udělal jsi vše tak, jak jsem ti poručil?“ zeptal se Baltazar.

„Zajisté, pane,“ odpověděl vojenským tónem velitel.

„Vzal jsem si velké množství mužů a nakoupil jsem zásoby, které nám budou stačit na celou cestu, až domů, jak jsi poručil.“

„Děkuji. A nyní ať se všichni připraví na cestu. Co nejrychleji vyjedeme směrem k Betlému.“

„Jak jsi poručil pane.“

„Tak tedy na cestu!“

Velitel se uklonil a odešel. Melichar se udiveně podíval na Baltazara a otázal se: „My už se do Jeruzaléma nebudeme vracet?“

„V noci jsem měl varovný sen, kterému jsem nerozuměl. Nyní mu již rozumím.“

„Jaký varovný sen?“ zpozorněl Kašpar.

„Jakási zářící bytost mi říkala *Do Jeruzaléma se už nevracej, vrať se domů jinou cestou, rozumíš?* a potom zmizela. Proto jsem před odjezdem tajně nařídil veliteli, aby se svými lidmi nakoupil zásoby. Vše jsem pochopil až při rozhovoru s králem Herodem.“

„Proč jsi tedy říkal, že se na zpáteční cestě z Betléma zastavíme v Jeruzalému, abychom doplnili zásoby?“ zeptal se Melichar.

„Ale příteli, copak jsi opravdu neprohlédl, o co tomu proradnému králi jde? Rozhodl jsem se, že když nás násilím odvedli, a nic jiného to nebylo, musíme být

chytří jako hadi a přelstít je, pokud to jenom půjde. Když jsem zjistil, že ani nevědí, že jdeme do Betléma, využil jsem toho, že nám jeho lidé o Betlému řekli a slíbil jsem, že se vydáme právě tímto směrem a také jsem navrhl, že se na zpáteční cestě při doplňování zásob opět zastavíme u krále. Myslím, že nás, alespoň v této chvíli, z ničeho nepodezřívá. Proto musíme co nejrychleji zmizet.

Ten člověk má oči vraha. Již chápeš, proč se nesmí o tom nově narozeném dítěti dozvědět zhora nic? Pokud by nás dostihl, nemáme proti jeho ozbrojené moci žádnou naději.“

Nebylo skutečně nač čekat. Celá výprava byla již připravena k odchodu, jak přikázal Baltazar, a pod vedením svého velitele se dala do pohybu směrem k Betlému, který jak všichni tvrdili, leží nedaleko, na jih od Jeruzaléma.

Pomalá jízda a teplo ho ukolébaly ke spánku, ze kterého ho k večeru prudce probudil až jeho nejmladší žák. „Mistře, probud' se, probud' se přece!“

Baltazar se nejdříve velice ulekl. Co se stalo tak mimořádného, že přimělo jeho nejmladšího žáka, aby za ním přišel osobně? A bylo to něco opravdu úžasného. Nemohl si nechat ujít, aby takovou událost svému milovanému učiteli oznámil jako první.

„Podívej, Mistře, znovu se objevila na obloze naše hvězda a nachází se přesně v tom směru, kam kráčíme.“

„Úžasné! To je více než jsem čekal,“ zvolal Baltazar... Zeptej se velitele, za jak dlouho budeme u Betléma.“ požádal Baltazar svého nejmladšího žáka. Když se vrátil, ohlásil stručně: „Krátce po západu slunce prý budeme u města Betléma, to alespoň tvrdí najatí místní průvodci.“

„Řekni veliteli, ať pro výpravu najde místo těsně za městem, ale ať nevjíždí v žádném případě do města. Taková výprava, jako je naše, by vzbudila příliš velkou pozornost. Místo pro tábor ať vyhledá podle hvězdy, která jde před námi.“

To také velitel skutečně udělal. Pečlivě vybíral zahrady za domy, kde postavit tábor, až ho zaujala zahrada domu, nad kterou se ona hvězda jako by zastavila. Právě za ní rozkázal postavit tábor. Ale to už se setmělo a lidé z města měli jiné starosti, nikdo jim už nevěnoval pozornost. Baltazarovi postavili jeho stan hned na okraji, jako obvykle. Nejdříve ze všeho se šel podívat na hvězdy, jako každý den večer, a začal přemýšlet, kde asi najdou nově narozeného krále světovládců. Chtěl být alespoň chvíli sám a rozhodl se, že se vzdálí poněkud více od tábora, než má ve zvyku. Temné nebe poseté hvězdami se dnes zdálo být téměř

u země. Nemohl od něho odtrhnout oči, najednou si ale uvědomil, že za ním někdo stojí. A byl ohromen. Když se otočil, stála před ním ona zářící bytost, kterou viděl nedávno ve snu. Vysoké tělo stvořené z jakési podivné záře a šat od shora na zem bílý. Nic bělejšího by se snad na této Zemi ani vyskytovat nemohlo. Baltazar zcela ohromen padl na kolena jakoby sražen neznámou silou a jen s největšími obtížemi vyslovil „Opět ty, pane?“

„Vstaň přece a neboj se!“ řekla ona neznámá bytost.

„Kdo jsi, pane?“ odvážil se zeptat Baltazar.

„Jsem ten, kdo tebe a tvé druhy může dovést k tomu, koho tolik hledáte,“ odpověděla zářící bytost.

„Ale co mám svým druhům říci o tvém nadpozemském vzhledu?“ zeptal se Baltazar.

„Neříkej vůbec nic. Tak jsem se dal poznat jen tobě.“

Oni mě uvidí docela jinak. Ne každý má oči k vidění. Až budete připraveni, budu na vás čekat poblíž zahrady, kde táboříte.“ Zářící bytost domluvila a zmizela.

Baltazar již na nic nečekal a rychle spěchal zpátky do tábora. Hned na kraji nařídil několika vojákům,

aby našli jeho druhy a poslali je za ním do stanu, ale kladl jim na srdce, aby přišli co nejdříve, a slíbil, jestliže úkol splní, že je zvláštní odměna nemine. Netrvalo dlouho a oba starší Baltazarovi žáci byli tam, kde je chtěl mít.

„Přátelé, jsme u cíle naší cesty. Co nejrychleji se oblékněte do těch nejkrásnějších šatů, které jste si pro tuto příležitost jistě přichystali, a potom vám dám dary, abychom uctili právě narozeného krále světovládce, kterému jsme se přijeli poklonit.“

„Ale jak se k němu dostaneme?“ zeptal se zvědavý Kašpar.

„Našel jsem spolehlivého průvodce,“ odpověděl stroze Baltazar.

Netrvalo dlouho a Kašpar i Melichar byli zpět. Melichar ve svém krásném dlouhém zeleném rouchu, protkaném v několika úrovních širokými zlatými pásy. Parádník Kašpar se však vyznamenal. Brokátové rouchu, navrch rudé barvy, která znamenitě kontrastovala s jeho přirozeně tmavou pletí, pod ním blankytně modrý šat a pod tím vším dlouhá zlatá suknice. S tím ale kontrastoval jednoduchý, šedý, zlatem lemovaný plášť jejich učitele Baltazara. Díky dlouhým šedým vlasům spadajícím až na ramena a krásnému plnovousu ale tato postava svou majestátností vynikala nad jiné.

Baltazar rozdal vzácné dary. Kašparovi převzácnou mast myrhu, uloženou v prázdném vykotlaném rohu. Melicharovi stejně vzácné kadidlo a on sám ponese nově narozenému králi světovládci větší kus zlata ve tvaru jakési ozdobné zlaté cihly.

Baltazar, Kašpar a Melichar vyšli tiše ze stanu a kupodivu je zřejmě nikdo z tábora nezahlédl. Stráž z nějakého důvodu již spaly. Jindy by to Baltazarovi vadilo, ale tentokrát byl spíše rád. Trojice rychle směřovala k ohradě nejbližší zahrady. Když se k ní blížili, zahlédl Baltazar siluetu postavy v šatu, jaký běžně nosí muži v této zemi.

Postava měla pastýřskou hůl v ruce. Okamžitě poznal, kdo před ním stojí.

„Tak půjdeme,“ vyzvala je tajemná postava. Netrvalo dlouho a čtveřice poutníků přišla k podivné zahradní stáji. Pootevřenými dveřmi bylo vidět telátko a kolem něj nějací lidé.

„Jsme tady, vejděte,“ řekla záhadná postava.

„Kam? Sem? Zde se narodil nový král světovládce?“ zeptal se užasle Baltazar.

„Jinde nebylo místo,“ odpověděla klidně tajemná postava.

Baltazar, Kašpar a Melichar váhavě vešli. Na loži z nehoblovaného kulatého dřeva, které sloužilo asi původně jako sklad slámy pro dobytek, ležela překrásná žena s dítětem v náručí. Po její levé straně seděl muž v oděvu řemeslníka a vedle něj stál přivázaný osel. Teplátka po pravé straně zahřívalo svým dechem celou tuto malou místnost. Najednou se Baltazar skutečně zarazil, dítě zabalené v plenách zářilo úplně stejně, jako ona tajemná bytost, se kterou se dnes večer setkal pod hvězdami a která je sem přivedla.

Jako by ho nějaká tajemná síla opět srazila na kolena. Klečel u slaměného lůžka oné podivuhodné ženy a slzy jako hrách mu omývaly jeho starou tvář. Nemohl si pomoci. Nebylo to v jeho moci. Nemohl od toho zářivého dítěte odtrhnout svůj zrak. Potom si ale vzpomněl na svůj dar, vyndal cihlu zlata a podal ji zářícímu dítěti. Krásná paní, když viděla jeho dojetí, se ustrnula a podala mu dítě, aby si je mohl pochovat. Baltazar ale na chvíli zaváhal, jako by se dítě mělo v jeho náručí rozplynout. Potom to ale nevydržel, vzal zářící dítě do náručí a jejich oči se konečně setkaly. Baltazar byl zcela unesen a jako ve snu začal recitovat tajemná slova, která byla pro jeho druhy naprosto nesrozumitelná.

„Ach, toť Duch Otce a Syn od počátku v Duchu vnořený a z jeho čistých vod zrozený. A právě to je i pro nás cesta, jak dosáhnout pravdivého života. Dlouho jsem nevěděl, proč právě ty jsi počátkem nového světa.

Nyní už vím a duše má je uzdravena. Ty jsi Cesta, Pravda i Život.“ V okně malé stáje zářila betlémská hvězda, která je dovedla až sem.